

Παίζοντας
ισόπαλες θέσεις

Βασίλης Κοτρωνιάς

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΛΑΣΣΗΣ

Allostropos

Παίζοντας ισόπαλες θέσεις

Copyright © Allostropos 2024

Χαλκιδικής 77, 54248 Θεσσαλονίκη

T 2310 866-410

Πληροφορίες: www.skaki64.gr

Ηλεκτρονική διεύθυνση: info@skaki64.gr

Αυτή η έκδοση δημοσιεύεται σε συνεργασία με την “Chess Stars”

ISBN: 978-618-5385-09-5

Όλα τα δικαιώματα είναι κατοχυρωμένα. Απαγορεύεται η αναπαραγωγή ολική ή μερική, η αποθήκευση σε ηλεκτρονικό σύστημα ανάκτησης δεδομένων ή η μετάδοση σε οποιαδήποτε άλλη μορφή και με οποιοδήποτε μέσο χωρίς έγγραφη άδεια από τον εκδότη.

Τίτλος πρωτότυπου:

Vassilios Kotronias “How to Play Equal Positions”

Μετάφραση στα ελληνικά: Βλάσσης Γιώργος

Επιμέλεια κειμένων: Παντζαρέλας Παναγιώτης

Περιεχόμενα

Πρόλογος	4
Πρόλογος ελληνικής έκδοσης	6
Κεφάλαιο 1	
Χειρισμός ισόπαλων θέσεων χωρίς εμφανές σχέδιο Οι κανόνες που καθορίζουν τον τρόπο παιχνιδιού	8
Κεφάλαιο 2	
Θέσεις ισότητας με επιλογή δυναμικού ή συντηρητικού παιχνιδιού Παράγοντες που καθορίζουν τον υπολογισμό του ρίσκου και ασφαλείς επιλογές	27
Κεφάλαιο 3	
Γνωμικά	
Ισχύουν άραγε σε θέσεις όπου δεν συμβαίνουν πολλά;	49
Αντιμετώπιση του γνωμικού: «Καλύτερα να παίζεις με ένα λάθος σχέδιο, παρά χωρίς κανένα σχέδιο»	49
Καταστάσεις απλού σχεδίου εναντίον καταστάσεων χωρίς σχέδιο	72
Το σύνδρομο «Η επίθεση είναι η καλύτερη άμυνα»	86
Κεφάλαιο 4	
Καταπολέμηση του Φόβου των Αλλαγών	130
Κεφάλαιο 5	
Μακροπρόθεσμα Πλεονεκτήματα	158
Κεφάλαιο 6	
Υπερβολική πίεση	179
Ευρετήριο παρτίδων	200
Ευρετήριο συμβόλων	200

Πρόλογος

«Τρεις είναι οι τρόποι με τους οποίους μπορούμε να γνωρίσουμε τη σοφία: Πρώτον, με τον στοχασμό, που είναι ο ευγενέστερος τρόπος. Δεύτερον με τη μίμηση, που είναι ο πιο εύκολος. Και τρίτον με την εμπειρία, που είναι ο πιο βασανιστικός».

Κομφούκιος

Αυτό το βιβλίο στοχεύει να σας γλιτώσει από τη βασανιστική εμπειρία και να σας διδάξει με τον πιο εύκολο τρόπο – μιμούμενοι το παράδειγμα μεγάλων σκακιστών. Φυσικά, θα συνεισφέρω και με τα δικά μου παραδείγματα και προβληματισμούς.

Τα πρώτα βήματα στο σκάκι είναι εύκολα. Γρήγορα μαθαίνεις να πολεμάς για το κέντρο, να επιτίθεται και να κάνεις ματ τον αντίπαλο βασιλιά. Τα βιβλία και οι προπονητές σε διδάσκουν επίσης πολλά σημαντικά πράγματα – να αναπτύσσεις γρήγορα τα κομμάτια σου, να ελέγχεις τις ανοιχτές στήλες, να θυσιάζεις για την πρωτοβουλία. Μαθαίνεις βασικά ανοίγματα, βελτιώνεις το μέτρημα στα τακτικά. Όλη αυτή η γνώση φέρνει γρήγορα αποτελέσματα – οι πιο ταλαντούχοι θα μπορούσαν να γίνουν υποψήφιοι-μαιτρ σε δύο χρόνια.

Και μετά φτάνεις σε ένα αδιέξοδο. Ό,τι και να κάνεις, το επόμενο βήμα δεν έρχεται. Μπορείς να δεις ήδη αρκετά τακτικά, να είσαι σε θέση να πάρεις την πρωτοβουλία, αλλά «βολοδέρνεις» όταν δεν υπάρχει ένα ξεκάθαρο σχέδιο ή στόχος. Απλά οι θέσεις “ισότητας” σε παιδεύουν.

Ο σκοπός αυτού του βιβλίου είναι να ρίξει λίγο φως στις βασικές αρχές που διέπουν τις «βαρετές» θέσεις, που βρίσκονται στα όρια

της ισότητας. Τέτοιες θέσεις έχουν γίνει σταδιακά το κύριο πιάτο στο σκακιστικό μενού της εποχής μας, επειδή οι άνθρωποι έχουν αυξήσει το επίπεδό τους, την αντοχή τους και την επιθυμία τους για νίκες ή τουλάχιστον λιγότερες ήττες.

Το σκάκι σίγουρα έχει αλλάξει τις τελευταίες δεκαετίες, γίνεται όλο και πιο συμπυκνωμένο, απαιτητικό σε ενέργεια και τεχνική. Για να κερδίσετε (ή να επιβιώσετε, αν το προτιμάτε) χρειάζεστε ένα πλήρες οπλοστάσιο και μία πάρα πολύ καλή προετοιμασία από το σπίτι. Πρέπει να κατανοήσετε, να ταξινομήσετε, να συνδυάσετε, να εφαρμόσετε ένα σύνθετο σύνολο κανόνων, να βρείτε εξαιρέσεις ή ακόμη και να δημιουργήσετε νέους κανόνες από αυτές.

Προτείνω μια σαφή βελτιωμένη μέθοδο σκέψης σε “στεγνές” ισόπαλες θέσεις χωρίς μακροπρόθεσμα σχέδια. Βασίζεται κυρίως στη σωστή εκτίμηση και κατηγοριοποίηση της θέσης και στη λειτουργία κίνησης προς κίνηση. Θα δούμε ότι ορισμένα σλόγκαν όπως το «Η επίθεση είναι η καλύτερη άμυνα» και η περίφημη παρατήρηση του Μάρσαλ ότι «ένα κακό σχέδιο είναι καλύτερο από κανένα», σπάνια ισχύουν.

Θα συζητήσουμε επίσης τον υπολογισμένο κίνδυνο, τον φόβο των αλλαγών των κομματιών και τον κίνδυνο υπερβολικής πίεσης. Αλλά πάνω από όλα θα ανακαλύψουμε ότι οι “στεγνές” ισόπαλες θέσεις θα μπορούσαν να κρύβουν πολλές μικρές λεπτομέρειες που ακόμη και οι κορυφαίοι grandmasters δεν καταφέρνουν να τις αντιμετωπίσουν με επιτυχία.

Η μέθοδος του να παίζεις ισόπαλες θέσεις δεν έχει καλυφθεί επαρκώς στη σκακιστική βιβλιογραφία και θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Semko Semkon που έστρεψε την προσοχή μου σε αυτό το θέμα. Η ανάλυση των παρτίδων που περιέχει αυτό το βιβλίο, ήταν μία διαδικασία ευχάριστη και άκρως διδακτική για την κατανόησή μου στο σκάκι. Ελπίζω να το αποδείξω και στους αναγνώστες.

*Βασίλης Κοτρωνιάς
Αθήνα, 24/11/2020*

Πρόλογος ελληνικής έκδοσης

Αγαπητές φίλες και φίλοι σκακιστές,

Ήταν πολύ μεγάλη χαρά και τιμή για μένα όταν πληροφορήθηκα την πρόθεση του φίλου Γιώργου Βλάσση να μεταφράσει στα ελληνικά το βιβλίο μου “How to play Equal Positions”. Συγκατατέθηκα άμεσα και με απόλυτη εμπιστοσύνη ότι το αποτέλεσμα θα ήταν άριστο, γνωρίζοντας την συνέπεια και την σκακιστική παιδεία του Γιώργου και το αποτέλεσμα πιστεύω ότι μας δικαίωσε.

Το βιβλίο που κρατάτε στα χέρια σας είναι ιδιαίτερο. Αποτελεί την προσπάθεια μου να κωδικοποιήσω à la Νίμτσοβιτς την αχαρτογράφητη χώρα των ισόπαλων θέσεων, ένα εγχείρημα που πιστεύω ότι οι γκρανμέτρ και γενικότερα οι συγγραφείς του χώρου χρωστούσαν στο σκακιστικό κοινό. Μπορεί η αχαρτογράφητη αυτή χώρα να μην μοιάζει τόσο γοητευτική όσο οι κυκεώνες των ανοιγμάτων και τα δάση των περιπλοκών, όμως πιστεύω ότι θα βρείτε μέσα της τρόπους να καταλάβετε το σκάκι βαθύτερα και, γιατί όχι, να βελτιώσετε το παιχνίδι σας και τα σκακιστικά αποτελέσματά σας.

Η προσπάθεια μου να προσεγγίσω αυτό το ιδιαίτερο θέμα, έγινε κατόπιν παρότρυνσης του φίλου εκδότη Semko Semkon. Δεν αποτελεί βέβαια πανάκεια για το δύσκολο δρόμο που πρέπει να χαράξει ένας παίκτης ευρισκόμενος στις συνθήκες της σχετικά άγονης χώρας που προαναφέρθηκε. Πιστεύω όμως ότι μπορεί να αποτελέσει μια πυξίδα για τον τρόπο σκέψης που

πρέπει να ακολουθούμε και να βελτιώσει το στρατηγικό σας αισθητήριο.

Στην πορεία της δικής μου αναζήτησης, συνειδητοποίησα ότι πολλοί “αφορισμοί” που ήξερα για το σκάκι, είτε ήταν λανθασμένοι, ή εφαρμόζονταν με λάθος τρόπο. Το βιβλίο αυτό προσπαθεί να ρίξει φως στον τρόπο σκέψης των μεγάλων παικτών όταν καλούνται να δημιουργήσουν παιχνίδι με πενιχρούς πόρους, χρησιμοποιώντας σαν βασικά στοιχεία την εκτίμηση θέσης και την “κίνηση προς κίνηση” προσέγγιση. Όπως επισημαίνεται και κάπου μέσα στο βιβλίο, “αν δεν ξέρεις που πηγαίνεις, θα καταλήξεις κάπου αλλού”. Ο στόχος μου ήταν να καταδείξω ότι με σύμμαχο τα παραπάνω εργαλεία και μια σειρά από κανόνες, ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΞΕΡΟΥΜΕ ΠΟΥ ΠΗΓΑΙΝΟΥΜΕ.

Φυσικά, τα όσα πραγματεύομαι μέσα στο βιβλίο είναι ενδεχόμενα συζητήσιμα και επιδέχονται βελτιώσεων. Όπως σε κάθε πρώτη προσπάθεια, η σφυρηλάτηση κανόνων με βάση την υπάρχουσα εμπειρία, δεν ήταν εύκολο πράγμα. Ελπίζω να κριθώ επιεικώς για αυτή μου την απόπειρα, αλλά ήδη αισθάνομαι μάλλον δικαιωμένος υπό το πρίσμα ότι προσπάθησα να δω το σκάκι έξω από τα υπάρχοντα στερεότυπα, δίνοντας έμφαση στην καθαρή λογική και την ανάλυση.

Σας εύχομαι πολλές επιτυχίες.

*Βασίλης Κοτρωνιάς
Αθήνα, Δεκέμβριος 2023*

Μετά «Τα 100 φινάλε που πρέπει να ξέρεις» ένα ακόμη πραγματικό διαμαντάκι επιλέχθηκε από τις εκδόσεις σκακιστικών βιβλίων Allostropos και το skaki64.

Το βιβλίο «Παίζοντας ισόπαλες θέσεις» του Έλληνα πρωταθλητή και κορυφαίου θεωρητικού Βασίλη Κοτρωνιά είναι ένα μικρό αριστούργημα. Το βιβλίο αυτό προσεγγίζει με υπέροχο τρόπο την ανάλυση μίας παρτίδας και αποτελεί ένα πολύ χρήσιμο οδηγό για όλους τους σκακιστές που επιθυμούν να βελτιωθούν.

Επιπροσθέτως πραγματεύεται ένα θέμα που ελάχιστα έχει απασχολήσει τη παγκόσμια σκακιστική βιβλιογραφία και θα έλεγα ότι το κάνει με εντυπωσιακό τρόπο.

Οι περισσότεροι σκακιστές φτάνοντας σε μία οποιαδήποτε από τις θέσεις του βιβλίου θα έβγαζαν εύκολα το συμπέρασμα ότι η θέση είναι νούλα και θα σταματούσαν οποιαδήποτε περαιτέρω ανάλυση. Το φοβερό είναι ότι αν κρίνουμε από τις δικές μας παρτίδες οι θέσεις αυτές άλλες φορές χάνονται και άλλες φορές κερδίζονται και

ακόμη χειρότερα, αυτές τις «ισόπαλες θέσεις», τις κερδίζουν και τις χάνουν και οι κορυφαίοι. Άρα κρούει ένα καμπανάκι που μας προτρέπει να αλλάξουμε τον τρόπο που σκεφτόμαστε!

Ο αναγνώστης – μελετητής αντιλαμβάνεται πώς πραγματικός αντίπαλος είναι ο ίδιος του ο εαυτός, που βάζει τις ταμπέλες. Αυτός που ουσιαστικά καταλήγει σε συμπεράσματα χωρίς να ολοκληρώσει την έρευνα και αυτό ακριβώς πετυχαίνει εδώ ο Βασίλης. Να μας δείξει πώς κάθε σκακιστής επιβάλλεται να είναι ένας πραγματικός ερευνητής, ένας επιστήμονας που παλεύει να βγάλει συμπεράσματα που θα τον βοηθήσουν να κατανοήσει καλύτερα το παιχνίδι.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω τόσο τον Semko Semkon, δημιουργό της Chess Stars για τα δικαιώματα παραχώρησης της έκδοσης στα ελληνικά και φυσικά τον φίλο Βασίλη Κοτρωνιά για όλη του τη βοήθεια και τη θετική του ενέργεια.

*Γιώργος Βλάσσης
Θεσσαλονίκη, Δεκεμβριος 2023*

Κεφάλαιο 1

Χειρισμός ισόπαλων θέσεων χωρίς εμφανές σχέδιο Οι κανόνες που καθορίζουν τον τρόπο παιχνιδιού

“Αν δεν ξέρεις πού πηγαίνεις, θα καταλήξεις κάπου αλλού.”
Yogi Berra

Καθορίζοντας την ορολογία

Αρχίζοντας πρέπει να ξεκαθαρίσουμε τι εννοώ με τον όρο “ισότητα”. Η ισότητα προφανώς βασίζεται στην εκτίμηση. Ωστόσο, οποιαδήποτε εκτίμηση είναι υποκειμενική και εξαρτάται από τη δυναμική του παίκτη. Για τους αρχάριους, ακόμη και οι θέσεις με διαφορά υλικού θα μπορούσαν να ανήκουν σε αυτή την κατηγορία, και για μηχανές ηλεκτρονικών υπολογιστών πολλές τρελές θέσεις εκτιμώνται “0.00” σε ένα μεγάλο βάθος ανάλυσης. Γι’ αυτό περιμένω από εσάς να είστε δίκαιοι και να κατανοήσουμε το παιχνίδι με ανθρώπινη προσέγγιση. Δεν είμαστε μηχανές και ποτέ δεν θα μπορέσουμε να εκτιμήσουμε το παιχνίδι με τόσο βάνουσο τρόπο. Μια θέση γεμάτη περιπλοκές και μεγάλες ανισορροπίες, δεν είναι “θέση ισότητας” ακόμα και αν οι υπολογιστές μπορούν να το εκτιμήσουν ως “0.00”.

Ο απλούστερος τρόπος να ορίσουμε την ισότητα είναι όταν καμία πλευρά δεν έχει στρατηγικό ή υλικό πλεονέκτημα και **στερείται ενός εμφανούς σχεδίου για να βελτιώσει τη θέση της.**

Το τελευταίο σημείο είναι πολύ σημαντικό – όταν στις παρτίδες ο ένας εκ των αντιπάλων, για παράδειγμα, έχει τη δυνατότητα να προετοιμάσει μία επίθεση μειονότητας σε μία δομή πιονιών, όπως αυτής του Cambridge-Springs, η θέση αυτή δεν αποτελεί αντικείμενο αυτού του βιβλίου. Ένας καλός σκακιστής σπάνια θα

χάσει τον προσανατολισμό του σε τέτοιες καταστάσεις καθώς θα θυμάται καλά τα μοτίβα που θα ακολουθήσουν.

Δεν ενδιαφερόμαστε επίσης ούτε για παρτίδες με πολλές φορσέ κινήσεις, όπου το έργο του σκακιστή είναι σαφές και εξαρτάται από τις ικανότητές του στο μέτρημα να επιλέξει τη σωστή συνέχεια.

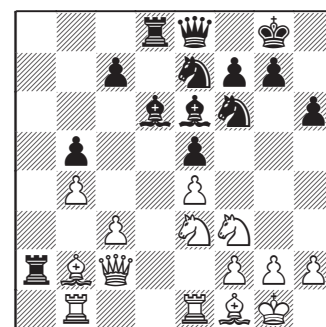
Θα προσπαθήσουμε να βελτιώσουμε τον χειρισμό των νεκρών θέσεων, όπου είναι δύσκολο να βρούμε έναν στόχο.

Κοιτάξτε το ακόλουθο διάγραμμα:

Carlsen – Kramnik

Wijk aan Zee 2019

1.ε4 ε5 2.♠ζ3 ♘γ6 3.♙β5 ♘ζ6 4.δ3
♙γ5 5.γ3 δ5 6.♘βδ2 δxe4 7.δxe4 0-0
8.0-0 ♔e7 9.β4 ♙δ6 10.α3 α5 11.♞β1
αxβ4 12.αxβ4 ♙e6 13.♞e1 ♞ζδ8 14.♞γ2
θ6 15.♙ζ1 ♞α2 16.♙β2 ♔e8 17.♘γ4 β5
18.♘e3 ♘e7

Μια κατάλληλη περιγραφή της θέσης είναι η “ισότητα”, χωρίς σαφές σχέδιο για οποιαδήποτε πλευρά για να δημιουργήσει κάποιο παιχνίδι. Ας δούμε τα επιχειρήματα:

Ισόπαλες θέσεις χωρίς εμφανές σχέδιο

- Η δομή των πιονιών είναι συμμετρική.
- Και οι δύο βασιλιάδες είναι ασφαλείς.
- Οι πιθανότητες για κάποια διάσπαση είναι εξαιρετικά περιορισμένες. Αυτές είναι το γ3-γ4 για τα Λευκά και ...γ7-γ5 για τα Μαύρα, αλλά αυτές οι προωθήσεις δεν μπορούν να γίνουν εύκολα, αφού αφήνουν αδυναμίες στα β-πιόνια και των δύο πλευρών.
- Η κινητικότητα των κομματιών είναι περίπου ίση.
- Και τέλος ο χώρος είναι επίσης μοιρασμένος.

Είναι εξαιρετικά δύσκολο σε μια τέτοια κατάσταση (και για τις δύο πλευρές) να δημιουργηθούν ευκαιρίες νίκης ή έστω κάποιο παιχνίδι πρωτοβουλίας από τη μία ή την άλλη πλευρά. Το πρώτο πράγμα που μου έρχεται στο μυαλό είναι να βελτιώσουμε τη θέση των δικών μας κομματιών και να προσπαθήσουμε να εκμεταλλευτούμε τις κινήσεις του αντιπάλου. Τι εννοούμε όμως με αυτό;

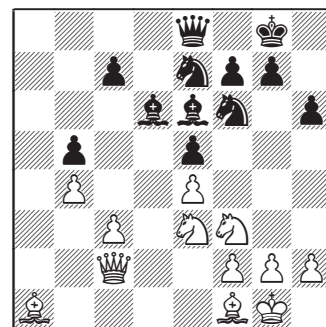
Υπάρχουν δύο είδη πλεονεκτημάτων στο σκάκι: αυτά που έχουν μόνιμο χαρακτήρα και αυτά που είναι παροδικά ή προσωρινά. Και στις δύο περιπτώσεις η μέθοδος που ακολουθεί η πλευρά που έχει το πλεονέκτημα είναι τυπική: Στην πρώτη περίπτωση καταστρώνουμε τα βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα σχέδιά μας ανάλογα με τον τύπο του πλεονεκτημάτος μας. Στη δεύτερη περίπτωση το μυστικό είναι η εγρήγορση: ο ισχυρός παίκτης έχει πεινασμένο μάτι για κάθε τακτική ευκαιρία που μπορεί να εμφανιστεί ή για κάθε μικρή ασυνεννοησία στο εχθρικό στρατόπεδο που θα του επιτρέψει να μετατρέψει το μικροσκοπικό πλεονέκτημά του σε κάτι πιο μόνιμο. Θα έλεγα ότι η προσέγγιση που εφαρμόζεται στη δεύτερη περίπτωση θα πρέπει να είναι επίσης το κλειδί για όσους θέλουν να διαπρέψουν βάζοντας όρια σε μια φαινομενικά στείρα ισότητα. Δεδομένου ότι οι στείρες ισότητες συχνά βασιζονται στη συμμετρία, ένα σημαντικό πράγμα είναι να είστε αρκετά προσεκτικοί ώστε να

εκμεταλλευτείτε κάθε δεδομένη ευκαιρία για να την παραβιάσετε. Ή ακόμα και να παρασύρετε τον αντίπαλό σας (εντός λογικών ορίων) να το κάνει ο ίδιος. Η παρακάτω παρτίδα είναι ένα παράδειγμα του συγκεκριμένου θέματος.

19.♞a1

Τα λευκά δεν έχουν ψευδαισθήσεις σχετικά με τη θέση. Γνωρίζουν ότι είναι ισότητα και ξεκινούν με απλό σκάκι, απομακρύνοντας τον ενοχλητικό εισβολέα. Με αυτόν τον τρόπο, αναγνωρίζουν το γεγονός ότι αυτό μπορεί να οδηγήσει σε αλλαγή του κεντρικού τους πιονιού με ένα πόνι της πτέρυγας. Ωστόσο, αυτό θα ήταν ήδη κάποιου είδους πρόοδος από την άποψη της δημιουργίας ευκαιριών, έτσι δεν είναι;! Θα έπρεπε να εξετάσουμε επίσης σε αυτή τη θέση και το 19.♞eδ1!?, με στόχο να δώσουμε την κίνηση στα μαύρα και να μείνουμε με περισσότερα κομμάτια στη σκακιέρα (τουλάχιστον για λίγο ακόμα). Μία ακόμα επιλογή είναι το 19.γ4 ♞xb4 20.♞eg1, αλλά είναι προφανές ότι μετά από 20...βxγ4 21.♞xγ4 ♞xγ4 22.♞xγ4 ♞η6 23.♞β3 ♞α4! 24.♞χα4 ♞χα4 25.♞γχε5 ♞χε5 26.♞χε5 ♞δ6= η θέση οδηγείται σε ισότητα χωρίς καμία ελπίδα για κάτι περισσότερο από την ισοπαλία.

19...♞δα8 20.♞χα2 ♞χα2 21.♞a1! ♞χα1 22.♞χα1

22...♞α8!?

Ο Μαύρος δείχνει ότι είναι έτοιμος να πάρει θέση μάχης. Πρόκειται για μια μονομαχία μεταξύ ενός πρώην και ενός εν ενεργεία παγκόσμιου πρωταθλητή, οπότε προφανώς